

taget i Landstinget i Tillæg A. Sp. 3049 ff.; Udvalgets Erklæring i Tillæg B. Sp. 1629 ff.)

Der var hverken af Udvalget i dets Erklæring eller af Medlemmer udenfor Udvalget stillet noget Endringsforslag. Lovforslaget i sin Heelhed fattes under Forhandling.

Ordføreren (Wille): Udvalget har i sin afgivne Erklæring holdt sig til de to Punkter, der udgjøre de væsentligste Afsejlinger mellem det Lovforslag, vi sidst vedtog, og det, der nu er vendt tilbage til os fra Landstinget. Jeg skal heller ikke nu udsørligt gennemgaa de Endringer, Lovforslaget har modtaget, men det maa dog være mig tilladt at gjøre nogle ganske enkelte yderligere Bemærkninger, væsentligst angaaende de to Punkter, vi have berørt i vor Erklæring. Det vil sees, at Landstinget har anseet det for nødvendigt at give Regjeringen en ikke lidet større Bemyndigelse i Retning af Expropriation end den, der i sin Tid blev vedtagen her i Thinget. Det har navnlig anseet det for nødvendigt at sætte Regjeringen istand til at expropriere Grunde til andre Diemed end de Hovedadgange og den Hovedtvergade, som vi oprindelig ansaae for at være det Enefte, hvormed Regjeringen i denne Henseende burde bestæftige sig. Det er indlysende, at denne store Expropriationsmyndighed kunde faae en meget stor Udstrækning og navnlig kunde faae den gennem den Bestemmelse, der er givet om, at Regjeringen skal være bemyndiget til at expropriere, hvor Hensynet til en „henfigtsmæssig Bebyggelse“ maaatte gjøre dette ønskeligt. Der kunde jo endog tænkes en saadan Yderlighed, at man ikke troede at kunne finde en henfigtsmæssig Bebyggelse af hele dette private Terrain, uden at foretage Expropriation efter en stor Maalestof, og at vi altsaa ved dette Lovforslag vare komne ind paa den samme Vej, som Folkethinget i 1860 saa bestemt modsatte sig. Vi troe imidlertid ikke, at denne Følge, der gik langt ud over Lovens Tanke, praktisk vil være at frygte, idet Regjeringen vil have stor Opfordring til i denne Henseende at iagttage den størst mulige Forsigtighed. Dog skylder jeg at erklære, at der er i alt Fald et enkelt af Udvalgets Medlem-

mer, hvem denne Expropriationsbemyndigelse synes særdeles farlig. Det er det ærede Medlem for Mariager (Jacob Jensen), der antager, at det gaar udover den rette Grændse ligeoverfor de private Eiere at give en saadan Myndighed. Der er i nogen Forbindelse med dette Punkt tillige i de Endringer, Landstinget har indsat i Loven, opstillet en Fordring om, at der ved Beregningen af Værdiforsøgelsen af private Grunde skal tages noget Hensyn til de Gader og Veie, som for Fremtiden skulle anlægges. I sin Almindelighed seer Udvalget ikke, at der lader sig indvende Noget imod denne Grundsetning, der ganske stemmer med Sagens Natur; men paa den anden Side maa det erindres, naar denne Lov engang skal udføres, at disse Gader og Veie paatager Staten sig ikke selv at anlægge, at det overhovedet staaer hen som et her ubesvaret Spørgsmaal, hvem der skal anlægge dem, og naar de skulle anlægges; det bliver derfor Taxationscommissionens Opgave at tage det Hensyn, der er foreskrevet, paa en saadan Maade, der virkelig stemmer med Retfærdighed og Villighed. Jeg troer navnlig, at der ikke kan være Tale om at beregne en særlig Værdiforsøgelse for Grundene ved saadanne Veie og Gader, som det bliver de paagældende private Grundeieres Sag selv at anlægge. Hovedpunktet er jo imidlertid den nye Bestemmelse, der er tilføjet i § 8, og om hvilken Udvalget har udtalt sig i sin Erklæring. Vi have ikke anseet det for at være nødvendigt at indstille til Thinget at borttage det Alternativ, der nu er tilføjet, men vi have dog ikke været istand til at faae den Opfattelse deraf, at det er nogen helbig Bestemmelse. Ganske vist ligger den Bemyndigelse, som her udtrykkelig er givet, siltkende i, hvad der er vedtaget af Folkethinget; thi, naar Regjeringen overhovedet har Myndighed til „paa saadanne Vilkaar, som den finder antagelige for Statskassen,“ at afhænde de offentlige Grunde, vilde det ogsaa være muligt for Regjeringen at gaae denne Vej. Men Indsættelsen af dette bestemte Alternativ, dets særlige Fremhævelse vil faae den ejendommelige Følge, at al den Betænkelighed, Vakkelsevorenhed og Uvilkerhed, som maaatte findes paa den ene og den anden Side mellem dem, der underhandle, vil søge et Skjulesleb i